

Vec C-147/24 [Safi]ⁱ

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

26. február 2024

Vnútroštátny súd:

Rechtbank Den Haag

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

26. február 2024

Žalobkyňa:

V

Žalovaný:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

PRACOVNÝ DOKUMENT

ⁱ Názov tejto veci je fiktívny. Nezodpovedá skutočnému menu ani názvu žiadneho z účastníkov konania.

Predmet sporu vo veci samej

Žaloba proti zamietnutiu odvodeného práva na pobyt v Holandsku podľa článku 20 ZFEÚ pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý už má právo na pobyt v inom členskom štáte a je rodičom dieťaťa holandskej štátnej príslušnosti s bydliskom v Holandsku.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad článku 20 ZFEÚ v súvislosti s možným priznaním odvodeného práva na pobyt, keď v prípade zamietnutia práva na pobyt štátny príslušník tretej krajiny nie je povinný opustiť územie Únie, ale môže sa vrátiť do členského štátu, v ktorom má právo na pobyt. Význam, ktorý treba v tomto prípade prikladať vzťahu závislosti dieťaťa od tohto rodiča, najlepšiemu záujmu dieťaťa, rešpektovaniu rodinného života a prípadnej potrebe dieťaťa uplatniť svoje právo na voľný pohyb. Článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

I Má sa článok 20 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, že rodičovi z tretieho štátu musí byť priznané odvodené právo na pobyt v členskom štáte, ktorého je jeho maloleté dieťa štátnym príslušníkom a v ktorom jeho dieťa žije bez toho, aby uplatnil svoje občianske práva, pričom tento rodič z tretieho štátu má právo na pobyt v inom členskom štáte?

Ak nie je vylúčené, že rodičovi z tretej krajiny musí byť priznané odvodené právo na pobyt v členskom štáte, ktorého je jeho maloleté dieťa štátnym príslušníkom a v ktorom jeho dieťa žije bez toho, aby uplatnilo svoje občianske práva, pričom tento rodič z tretej krajiny má právo na pobyt v inom členskom štáte:

II Vyplýva z článku 20 ZFEÚ so zreteľom na článok 5 písm. a) a b) smernice 2008/115 a článok 6 ods. 2 smernice 2008/115 v prípade vzťahu závislosti, ktorý odôvodňuje priznanie odvodeného práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, povinnosť rozhodujúceho orgánu overiť, či je výkon práva na voľný pohyb a pobyt v najlepšom záujme dieťaťa a či je možné pokračovať v rodinnom živote predtým, ako zaviazne rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, aby bezodkladne odišiel do členského štátu, v ktorom má povolenie na pobyt alebo iné oprávnenie udeľujúce právo na pobyt, a mali by sa tieto faktory zohľadniť pri posudzovaní žiadosti o udelenie odvodeného práva na pobyt?

Relevantné ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva a judikatúra Súdneho dvora

Článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa

Článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Európsky dohovor o ľudských právach, ďalej ako „EDLP“)

Článok 20 ZFEÚ

Článok 7 a 24 Charty základných práv (ďalej ako „Charta“)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (aj ako „smernica 2008/115“): články 5 a 6

Rozsudky z 5. mája 2022, Subdelegación del Gobierno en Toledo proti XU a QP (spojené veci C-451/19 a C-532/19); z 8. marca 2011, Zambrano (C-34/09); zo 7. septembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Povaha práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ) (C-624/20); z 22. júna 2023, State Secretary for Justice and Security (Thajská matka maloletého dieťaťa s holandskou štátnou príslušnosťou) (C-459/20); z 15. novembra 2011, Dereci (C-256/11); zo 14. januára 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Návrat maloletého bez sprievodu) (C-441/19); z 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vysťahovanie – liečebné konope) (C-69/21); z 11. marca 2021, Belgický štát (Návrat rodiča maloletého) (C-112/20)

Návrhy vo veci Zambrano (C-34/09) a vo veci Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Osoby stotožňujúce sa s hodnotami Únie) (C-646/21)

Relevantné vnútroštátne právne predpisy

Podľa článku 8 Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cudzincoch z roku 2000) má cudzinec legálny pobyt v Holandsku ako [občan Únie], ak je jeho pobyt v Holandsku založený na ustanovení prijatom v súlade so ZFEÚ.

Podľa článku B10/2.2 Vreemdelingen-circulaire 2000 (usmernenia o vykonávaní zákona o cudzincoch z roku 2000) musia byť splnené všetky nasledujúce podmienky pre tento legálny pobyt:

„a. cudzinec musí predložiť dôveryhodný dôkaz o svojej totožnosti a štátnej príslušnosti...;

b. cudzí štátny príslušník má maloleté dieťa..., ktoré je holandským štátnym príslušníkom;

c. cudzí štátny príslušník, či už spoločne s druhým rodičom, alebo nie, vykonáva skutočnú starostlivosť o maloleté dieťa a

d. medzi cudzím štátnym príslušníkom a dieťaťom existuje taký vzťah závislosti, že dieťa by bolo nútené opustiť územie Únie, ak by sa cudziemu štátnemu príslušníkovi nepriznalo právo na pobyt.

...“

Podľa tohto ustanovenia cudzinec, ktorý žiada o pobyt ako starajúci sa rodič, nedostane povolenie na pobyt, ak už má právo na pobyt v inom členskom štáte.

Stručný opis skutkového stavu a konania

- 1 Žiadateľka má marockú štátnu príslušnosť a so svojím holandsko-marockým manželom má maloletého syna, ktorý má holandskú štátnu príslušnosť. Tento syn má oneskorený vývoj reči a jazyka a navštevuje špeciálnu školu. O dieťa sa starajú spoločne rodičia, ktorí žijú spolu. Otec nemá kvôli zdravotným problémom žiadny príjem z práce, ale poberá sociálne dávky. Je oslobodený od povinnosti pracovať.
- 2 Žalobkyňa sa zdržiavala v Španielsku v rokoch 1999 až 2014 a má tam právo na pobyt, ktoré je stále platné napriek tomu, že požiadala španielske orgány o [jeho] odňatie. Od roku 2014 sa zdržiava v Holandsku bez platného povolenia na pobyt a nikdy neprišla do kontaktu s justičným systémom.
- 3 Požiadala o odvodené právo na pobyt ako rodinný príslušník občana Únie podľa článku 20 ZFEÚ, čo žalovaný [Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (štátny tajomník pre spravodlivosť a bezpečnosť, Holandsko)] zamietol. Ďalšie žiadosti v Holandsku nepodala. Na druhej strane otec a syn nikdy nevyužili svoju slobodu pohybu.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 4 Žalobkyňa tvrdí, že sa môže dovolávať práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ, pretože jej syn je na ňu odkázaný. V reakcii na odmietnutie tohto práva zo strany žalovaného tvrdí, že jej má byť udelené povolenie na pobyt na základe článku 8 EDĽP.
- 5 Žalovaný odôvodnil zamietnutie práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ tým, že žalobkyňa už má právo na pobyt v Španielsku. Potom z úradnej povinnosti preskúmal, či mohla žiadať o povolenie na pobyt na základe článku 8 EDĽP. Napriek jeho zisteniu, že v Holandsku existuje súkromný a rodinný život, však záujmy holandských orgánov prevážili nad osobnými záujmami žalobkyne a jej rodiny.

- 6 Výsledné zamietnutie povolenia na pobyt je zároveň príkazom na bezodkladný odchod do Španielska. Maloletý syn môže žalobkyňu sprevádzať, a preto nemusí opustiť územie Únie ako celok.

Stručné odôvodnenie predloženia návrhu

a) Osobitosti odvodeného práva na pobyt

- 7 Vnútroštátny súd [Rechtbank Den Haag (súd v Haagu, Holandsko)] z rozsudku Súdneho dvora z 5. mája 2022, XU a QP (v spojených veciach C-451/19 a C-532/19), vyvodzuje, že priznanie odvodeného práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ si vyžaduje nielen existenciu veľmi špecifickej situácie a vzťahu závislosti, ale aj to, že o takomto priznaní možno uvažovať len vtedy, ak zo sekundárneho práva EÚ alebo vnútroštátneho práva nemožno odvodiť žiadne právo na pobyt (ako je to v prípade žalobkyne). Odvodené právo na pobyt má subsidiárnu povahu.
- 8 Odvodené právo na pobyt sa v Holandsku priznáva, ak existuje vzťah závislosti medzi rodičom so štátnou príslušnosťou tretej krajiny a holandským dieťaťom, ktoré žije v Holandsku a (zatiaľ) nevyužilo svoje právo na voľný pohyb a pobyt. Ak sa právo na pobyt zamietne podľa článku 20 ZFEÚ, žalovaný ešte preskúma príslušnú žiadosť z úradnej moci na základe článku 8 EDĽP, ale nie na základe sekundárneho práva EÚ alebo vnútroštátneho práva. Súd spravidla neskúma *ex offo*, či právo na pobyt možno priznať na základe iného ustanovenia.
- 9 Podľa vnútroštátneho súdu článok 8 EDĽP a článok 20 ZFEÚ vyžadujú zásadne odlišné posúdenie. V prvom prípade môže štát vyvážiť individuálny záujem (rodinný život) žiadateľa so záujmom štátu, ktorý má v tomto ohľade určitý priestor na voľnú úvahu. To znamená, že sa môžu zohľadniť faktory, ako sú všetky objektívne prekážky vytvorenia rodinného života na inom mieste a najlepší záujem dieťaťa. V článku 20 ZFEÚ sa však tieto dva záujmy nezvažujú. Jediným rozhodujúcim faktorom je stupeň závislosti medzi dieťaťom a rodičom so štátnou príslušnosťou tretej krajiny.
- 10 Žalovaný odmietol právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ na základe výkladu judikatúry Súdneho dvora, podľa ktorej sa odvodené právo na pobyt priznáva len vtedy, ak medzi rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny a jeho dieťaťom, ktoré je občanom Únie, existuje vzťah závislosti, ktorý by bez práva na pobyt rodiča nútil dieťa opustiť *územie Únie ako celok*.
- 11 Vnútroštátny súd si kladie otázku, či pri skúmaní žiadosti žalobkyne podľa článku 20 ZFEÚ stačí uplatniť zásady, ktoré možno odvodiť z judikatúry Súdneho dvora. Konkrétne si kladie otázku, či právo žalobkyne na pobyt v Španielsku znamená, že na účely posúdenia najlepšieho záujmu jej dieťaťa stačí zistiť, že jeho práva občana Únie sú zaručené, pretože nie je povinný opustiť Úniu.

- 12 Súd zastáva názor, že podľa rozsudku zo 7. septembra 2022, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Povaha práva na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ) (C-624/20), sa pri posudzovaní vzťahu závislosti medzi rodičmi a dieťaťom musia v záujme dieťaťa zohľadniť všetky okolnosti. Patrí sem trvalé spolužitie rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny s druhým rodičom, ktorý je občanom Únie a existencia osobného a priameho kontaktu s oboma rodičmi. Tieto požiadavky sú v tomto prípade splnené. Žalovaný však vo svojom zamietnutí nezohľadnil najlepší záujem dieťaťa, existenciu vzťahu závislosti ani vplyv na rodinný život.
- 13 Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veciach *Subdelegación del Gobierno en Toledo* (spojené veci C-451/19 a C-532/19) jediný rodinný vzťah medzi občanom Únie a štátnym príslušníkom tretej krajiny sám osebe nepostačuje na priznanie odvodeného práva na pobyt. Podľa vnútroštátneho súdu z toho možno vyvodiť, že Súdny dvor vyžaduje určitý vzťah závislosti.
- 14 Zistil, že vzťah závislosti medzi žalobkyňou a jej dieťaťom je dostatočne silný na to, aby bolo možné uplatniť odvodené právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ. Bez tohto práva na pobyt by dieťa bolo nútené sprevádzať žalobkyňu. Zároveň je však dieťa závislé aj od svojho otca.
- 15 Ak je dieťa, ktoré je občanom Únie, nútené opustiť Úniu, je mu odopretý účinný výkon jeho práv v Únii. Vnútroštátny súd z judikatúry Súdneho dvora vyvodzuje, že práve tieto práva dieťaťa odôvodňujú priznanie odvodeného práva na pobyt. Toto právo podľa článku 20 ZFEÚ nie je osobným právom rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ale právom odvodeným od občianstva Únie maloletého dieťaťa, ktoré je od tohto rodiča závislé.
- 16 Vnútroštátny súd sa pýta, či je judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa článku 20 ZFEÚ a povinnosti opustiť územie Únie v plnom rozsahu uplatniteľná v prípade, že rodič, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, má právo na pobyt v inom členskom štáte, ako je členský štát, ktorého je dieťa štátnym príslušníkom a v ktorom žije.

b) Posúdenie vzťahu závislosti

- 17 Podľa súdu sa pri posudzovaní vzťahu závislosti musia zohľadniť všetky okolnosti, ako napríklad vek a citový vývoj, a najlepší záujem dieťaťa. Podľa rozsudku z 22. júna 2023, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Thajská matka maloletého dieťaťa s holandskou štátnou príslušnosťou) (C-459/20), sa na najlepší záujem dieťaťa nemožno odvolávať s cieľom zamietnuť žiadosť, ale skôr zabrániť prijatiu rozhodnutia, ktoré by prinútilo dieťa opustiť Úniu.
- 18 Zdá sa, že Európska komisia z uvedeného rozsudku vyvodzuje, že najlepší záujem dieťaťa nesmie byť hlavným hľadiskom pri posudzovaní žiadosti o odvodené právo na pobyt.

- 19 Vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora, či musia orgány zohľadniť najlepší záujem dieťaťa a rešpektovanie súkromného a rodinného života výlučne pri posudzovaní vzťahu závislosti, alebo či sa tieto faktory musia zohľadniť v rámci posúdenia ako celku a predstavujú podstatné hľadisko pri rozhodovaní.
- 20 Súdny dvor doteraz spomínal najlepší záujem dieťaťa len v súvislosti s výkladom, ktoré okolnosti sa majú zohľadniť pri posudzovaní intenzity vzťahu závislosti. To však nevyhnutne neznamená, že najlepší záujem dieťaťa už nemá ďalej význam. V predchádzajúcich veciach bolo posúdenie vzťahu závislosti ústredným bodom potrebného posudzovania. Aj keď je nevyhnutnosť opustiť členský štát, v ktorom má dieťa pobyť, a ktorého má štátnu príslušnosť – z dôvodu vzťahu závislosti – relevantná v kontexte posúdenia žiadosti o udelenie odvodeného práva na pobyť, a preto si vyžaduje dodatočné a podrobnejšie preskúmanie, pri tomto preskúmaní sa musí zohľadniť najlepší záujem dieťaťa.
- 21 Odpoveď na tieto otázky nemožno odvodiť z judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor ešte nemusel rozhodnúť o situácii, akou je situácia v prejednávanej veci. Súdu je zrejmé, že v prípadoch, keď rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, nebolo uznané právo na pobyť v Únii z dôvodu neexistencie vzťahu závislosti, bol najlepší záujem dieťaťa len jedným z relevantných faktorov pri posudzovaní intenzity tohto vzťahu. Ak však posúdenie existencie vzťahu závislosti nemožno považovať za komplexné posúdenie toho, či má byť priznané odvodené právo na pobyť, vzniká otázka, ako má orgán zodpovedný za rozhodnutie zohľadniť najlepší záujem dieťaťa pri konečnom posúdení žiadosti o priznanie odvodeného práva na pobyť.

c) *Nevyhnutnosť uplatnenia práva na voľný pohyb*

- 22 Vzťah závislosti medzi žalobkyňou a dieťaťom je taký, že ak žiadateľke nie je udelené právo na pobyť, dieťa ju musí nasledovať a opustiť územie Holandska, ale nie územie Únie. Dieťa je preto nútené uplatniť svoje právo na slobodu pohybu a pobytu.
- 23 V rozsudku *Subdelegación del Gobierno en Toledo* Súdny dvor konštatoval, že zásada medzinárodného práva bráni tomu, aby členský štát odmietol svojim vlastným štátnym príslušníkom vstup a pobyť na svojom území. Členský štát preto nemôže štátnemu príslušníkovi uložiť povinnosť opustiť jeho územie. V danom prípade by však, vzhľadom na vzťah závislosti, tomu tak bolo.
- 24 Odvodené právo na pobyť nie je osobným právom rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ale právom odvodeným od občianstva Únie maloletého dieťaťa, ktoré je od tohto rodiča závislé. Podľa vnútroštátneho súdu sú to práve práva dieťaťa, ktoré určujú, či má byť právo na pobyť priznané jeho rodičovi.
- 25 Ak by Súdny dvor vykladal článok 20 ZFEÚ v tom zmysle, že žalobkyni v prejednávanej veci nemožno priznať odvodené právo na pobyť v Holandsku,

znamenalo by to, že dieťa, ktoré je občanom Únie, by bolo nútené vykonávať svoje právo na slobodu pohybu a pobytu z dôvodu vzťahu závislosti.

- 26 Zmyslom a účelom článku 20 ZFEÚ je zabezpečiť, aby si dieťa zachovalo svoje práva občana Únie. V tomto prípade musí dieťa uplatniť svoje právo na slobodu pohybu a pobytu, aby si zachovalo osobný kontakt s oboma rodičmi. Podľa vnútroštátneho súdu podstata práva spočíva v tom, že existuje aj sloboda nevykonávať ho. Táto sloboda sa ruší, ak dieťa musí nasledovať svoju matku do Španielska z dôvodu vzťahu závislosti.
- 27 Otázkou je, či je táto povinnosť maloletého občana Únie opodstatnená, ak sa posudzuje len to, či dieťa môže zostať na území Únie. Ďalej sa neskúma najlepší záujem maloletého občana Únie a to, či je v jeho najlepšom záujme, aby musel vykonávať svoje právo na slobodu pohybu a pobytu.
- 28 V najlepšom záujme dieťaťa môže byť, aby zostalo v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom. Tento najlepší záujem dieťaťa sa nezohľadňuje, ak je potrebné preskúmať len to, či zamietnutie odvodeného práva na pobyt znamená, že dieťa, ktoré je občanom Únie, musí opustiť Úniu ako celok. Potom vzniká otázka, či možno upustiť od ďalšieho skúmania najlepšieho záujmu dieťaťa, keďže zachovanie jeho práv vyplývajúcich z občianstva Únie odôvodňuje priznanie odvodeného práva na pobyt jeho rodičovi.
- 29 Podľa Charty má každé dieťa právo na pravidelné osobné vzťahy a priamy kontakt s oboma rodičmi a musí sa rešpektovať právo na rodinný život. Tento rodinný život zohráva úlohu len pri posudzovaní intenzity vzťahu závislosti. Ak sa odvodené právo na pobyt zamietne, pretože rodič so štátnou príslušnosťou tretej krajiny nie je povinný opustiť Úniu, dôsledky, ktoré to má na rodinný život, sa podrobnejšie neskúmajú. V tomto prípade by manžel musel tiež odísť do Španielska, aby sa zachovala jednota rodiny.
- 30 Pri zamietnutí odvodeného práva na pobyt žalovaný neskúmal, aké možnosti mala rodina na pokračovanie rodinného života v Španielsku. Podľa žalobkyne otec nespĺňa podmienky na trvalý pobyt v Španielsku. Dieťa sa teda musí rozhodnúť, u ktorého z rodičov chce zostať. To nemožno od dieťaťa požadovať a pravdepodobne to nie je v jeho najlepšom záujme. Okrem toho závislosť existuje nielen vo vzťahu k rodičovi, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny, ale aj vo vzťahu k rodičovi, ktorý je občanom EÚ.
- 31 Hoci žalovaný túto okolnosť skúmal pri posudzovaní podľa článku 8 EDĽP, väčšiu váhu prikladal všeobecnému záujmu štátu. Vnútroštátny súd poukazuje na to, že žalobkyňa musí v tejto súvislosti tvrdiť a odôvodniť svoje záujmy, a chcel by vedieť, či má žalovaný v prípade, akým je prejednávaný prípad, ďalšiu povinnosť vyšetrovania.

d) Dôležitosť najlepšieho záujmu dieťaťa

- 32 Podľa vnútroštátneho súdu najlepší záujem dieťaťa zahŕňa viac než len vlastníctvo a zachovanie práv vyplývajúcich z občianstva Únie. Z judikatúry Súdneho dvora (návrhy vo veci C-646/21 *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* [Osoby stotožňujúce sa s hodnotami Únie] a rozsudky *Belgische Staat* [Návrat rodiča maloletého] [C-112/20] a *Belgische Staat* [Maloletá vydatá utečenkyňa] [C-230/21]) vyvodzuje, že aj keď maloletý nie je žiadateľom, ale výsledok konania má pre neho dôsledky, pri posudzovaní žiadosti v tomto konaní sa musí zohľadniť najlepší záujem dieťaťa.
- 33 Súdny dvor už rozhodol, že na najlepší záujem dieťaťa sa možno odvolávať, aby sa zabránilo prijatiu rozhodnutia, ktoré vyžaduje, aby dieťa opustilo územie Únie ako celok. Neexistuje však judikatúra týkajúca sa situácie, keď sa od dieťaťa vyžaduje, aby opustilo len územie svojho členského štátu. Vnútroštátny súd automaticky nepredpokladá, že podľa názoru Súdneho dvora najlepší záujem dieťaťa a rešpektovanie rodinného života nemajú žiadnu váhu, ak dieťa v prípade zamietnutia práva na pobyt jeho rodiča nemusí opustiť územie Únie, ale musí nasledovať svojho rodiča do iného členského štátu.
- 34 Podľa vnútroštátneho súdu vzniká otázka, ako môžu byť základné práva podľa článkov 7 a 24 Charty relevantné v situácii, akou je táto, a v tejto súvislosti odkazuje na stanovisko generálnej advokátky Sharpston vo veci C-34/09 *Zambrano*. Uvádza, že výkon práva na slobodu pohybu sa uskutočňuje pod ochranou základných práv.
- 35 Ak pri posudzovaní odvodeného práva na pobyt stačí preukázať, že žiadateľ nemusí opustiť Úniu, najlepší záujem dieťaťa sa obmedzuje na preukázanie, že jeho práva vyplývajúce z občianstva Únie boli zabezpečené. Vystáva otázka, či to možno akceptovať v konkrétne dotknutej oblasti občianstva Únie.
- 36 Podľa článku 24 ods. 2 Charty sa pri všetkých opatreniach týkajúcich sa dieťaťa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Ochrana najlepšieho záujmu dieťaťa sa má považovať za všeobecný cieľ Únie. Zdá sa však, že právo Únie výslovne nestanovuje, že rozhodujúci orgán musí určiť najlepší záujem dieťaťa v každom konkrétnom konaní podľa cudzineckého práva.
- 37 Výbor OSN pre práva dieťaťa vo svojich všeobecných komentároch ďalej vysvetlil, že, a ako, sa musí určiť najlepší záujem dieťaťa. Po stanovení najlepšieho záujmu dieťaťa sa tento záujem musí vážiť. Súd vo svojom rozsudku *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Návrat maloletého bez sprievodu) (C-441/19) poukázal na to, že v konaní je najlepší záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom pri všetkých opatreniach týkajúcich sa maloletých, ale v tomto rozsudku sa bližšie nevyjadril k tomu, akú váhu mu treba priradiť.
- 38 O ďalšie objasnenie tejto otázky sa žiadalo vo veci *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Osoby stotožňujúce sa s hodnotami Únie) (C-646/21). Generálny advokát v návrhoch v tejto veci v bodoch 54, 56, 58, 60 a 61 Súdneho dvora

uviedol svoj názor, že vecné posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu, pri ktorom sa nezohľadňuje najlepší záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko alebo pri ktorom sa pripisuje váha najlepším záujmom dieťaťa bez toho, aby sa tieto záujmy najprv konkrétne stanovili v každom prípade, je nezlučiteľné s právom EÚ. Podľa vnútroštátneho súdu je odpoveď na otázku vo veci C-646/21 relevantná aj v súvislosti s prejudiciálnou otázkou na ďalší výklad článku 20 ZFEÚ.

- 39 Je ťažké pochopiť, prečo by sa právne povinnosti členského štátu vyplývajúce z Dohovoru o právach dieťaťa a Charty nemali uplatňovať alebo by sa mali uplatňovať len v menšej miere pri posudzovaní žiadosti o odvodené právo na pobyt podľa článku 20 ZFEÚ. Ak Súdny dvor vyloží tento článok tak, že relevantné je len zabezpečenie práv maloletého syna vyplývajúcich z občianstva Únie, a je preto vylúčené, že by žalobkyňa mohla vyvodiť z článku 20 ZFEÚ odvodené právo na pobyt, najlepší záujem maloletého dieťaťa žalobkyne nebude ďalej skúmaný. Žalovaný si potom nemôže splniť svoju povinnosť vyplývajúcu zo Zmluvy a práva Únie, aby pri všetkých svojich opatreniach, a teda aj pri rozhodovaní o žiadosti žalobkyne, plne zohľadnil najlepší záujem dieťaťa.
- 40 Aj keď zmyslom a účelom článku 20 ZFEÚ je ochrana občianskych práv občana Únie, podľa názoru vnútroštátneho súdu to nemôže znamenať, že celkový najlepší záujem dieťaťa – ako je jeho záujem na tom, aby mohlo zostať vo svojom členskom štáte a nebolo oddelené od svojho rodiča, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny – sa ďalej neskúma a nezohľadňuje pri posudzovaní žiadosti o odvodené právo na pobyt.

e) Rešpektovanie rodinnému životu

- 41 Vo veci Dereci (C-256/11) Súdny dvor rozhodol, že právo na rešpektovanie rodinného života nie je súčasťou podstaty práv, ktoré im vyplývajú z postavenia občana Únie a že toto právo samo o sebe nepostačuje na to, aby situácia občana Únie, ktorý nikdy neuplatnil svoje právo na voľný pohyb, spadala pod rozsah pôsobnosti práva Únie.
- 42 V tomto prípade je rodinný život skutočne relevantným faktorom pri posudzovaní vzťahu závislosti. Ak je žalobkyňa vylúčená z odvodeného práva na pobyt, rodinný život nemá žiadnu váhu pri posudzovaní, či by toto právo malo byť priznané.
- 43 Odvodené právo na pobyt slúži na ochranu účinného využívania občianskych práv občana Únie, ktorý je vo vzťahu závislosti so štátnym príslušníkom tretej krajiny. Podľa vnútroštátneho súdu toto požívanie zahŕňa nielen právo na voľný pohyb, ale aj Chartu. Vzniká preto otázka, či je opodstatnené neprikladať najmenší význam rodinnému životu dieťaťa pri posudzovaní, či má byť žalobkyňi priznané odvodené právo na pobyt. Žalovaný tento rodinný život vo svojom rozhodnutí vôbec nezohľadnil.

f) Vykonávanie smernice 2008/115

- 44 Zamietnutie odvodeného práva na pobyt predpokladá, že žalobkyňa sa, alebo sa už, nezdrzuje legálne na území členského štátu, v ktorom bola žiadosť podaná. Členský štát potom musí vydať rozhodnutie o návrate v súlade so smernicou 2008/115 a v prípade potreby nariadiť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny bezodkladný návrat do členského štátu, v ktorom má právo na pobyt.
- 45 Smernica 2008/115 v zásade upravuje len odchod z členských štátov, nie vstup do nich. Odmietnutie odvodeného práva na pobyt však zároveň zakladá nelegálny pobyt, a teda – v zásade – ukladá povinnosť opustiť holandské územie v súlade s touto smernicou. Podľa článku 5 smernice 2008/115 pri vykonávaní tejto smernice členské štáty zoberú náležite do úvahy, okrem iného, najlepšie záujmy dieťaťa a rodinný život.
- 46 Súdny dvor rozhodol o povinnosti zohľadniť najlepší záujem dieťaťa (pozri rozsudok zo 14. januára 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Návrat maloletého bez sprievodu], C-441/19, body 43 až 47, 51 a 60) a rodinný život (pozri rozsudok z 22. novembra 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Vyst'ahovanie – liečebné konope], C-69/21, body 88 až 91) *pred* vydaním rozhodnutia o návrate. Vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby objasnil, či rozsah a dosah tejto povinnosti je rovnaký aj v prípade, keď sa nevydá rozhodnutie o návrate, ale nelegálny pobyt sa ukončí tým, že sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uloží povinnosť bezodkladne odísť na územie iného členského štátu.
- 47 Podľa vnútroštátneho súdu z citovanej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pri posudzovaní žiadosti o odvodené právo na pobyt musí mať žalovaný jasno v tom, že si plní povinnosť, ktorú mu ukladá smernica 2008/115, a preto musí zohľadniť najlepší záujem dieťaťa a rodinný život, ako aj dôsledky zamietnutia. Vnútroštátny súd sa pýta Súdneho dvora na vzťah medzi povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice 2008/115 a posúdením žiadosti podľa článku 20 ZFEÚ.
- 48 V tomto prípade sa žalovaný nezaoberal dôsledkami zamietnutia ani otázkou, či rodina spĺňa podmienky na dlhodobý pobyt v Španielsku. Vnútroštátny súd si kladie otázku, či v situácii, akou je situácia v prejednáwanej veci, existuje povinnosť informovať sa u španielskych orgánov, či môže rodinný život v Španielsku pokračovať.
- 49 Podľa výkladu Súdneho dvora práva zaručené článkami 7 a 24 Charty nie sú absolútne. Vnútroštátny súd sa však Súdneho dvora nepýta, či najlepší záujem dieťaťa a rodinný život v Holandsku odôvodňujú povinnosť priznať žalobkyni odvodené právo na pobyt. Žiada len o podrobnejší výklad ustanovení, ktoré ukladajú žalovanému povinnosť vyžadovať od žalobkyne, aby odišla do Španielska, a či je vplyv núteného odchodu do Španielska na rodinný život relevantným faktorom pri posudzovaní, či má byť žalobkyni priznané odvodené

právo na pobyt, a ak áno, či z toho vyplýva povinnosť žalovaného preskúmať túto otázku.

- 50 Ďalej sa v podstate pýta, či povinnosti stanovené v článku 6 ods. 2 a článku 5 smernice 2008/115 ukladajú orgánom podobnú povinnosť pri posudzovaní žiadosti o odvodené právo na pobyt podanej rodičom, ktorý je štátnym príslušníkom tretej krajiny.
- 51 Objasnenie uvedených otázok je potrebné na to, aby vnútroštátny súd mohol rozhodnúť o spore vo veci samej.

PRACOVNÝ DOKUMENT